
Utenriksdepartementet
Postboks 8114 Dep
0032 Oslo

Svar på søknad om unntak fra rundskriv R-102 Standard kontoplan for statlige virksomheter

Vi viser til Utenriksdepartementets unntakssøknad av 12. juli 2021 og senere dialog vedrørende føringer mot mellomværende med statskassen og norske utenriksstasjoner bruk av forenklet kontoplan.

Det bes om godkjenning av dagens løsning for regnskapsårene 2021 og 2022, hvor utenriksstasjonene rapporterer ulike balanseposter som en del av mellomværende med statskassen på artskonto 157 Andre kortsiktige fordringer.

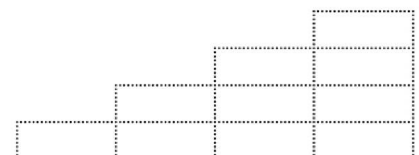
Begrunnelse for søknaden

Utenriksdepartementet (UD) søker om unntak fra standard kontoplan for statlige virksomheter slik at de kan bokføre fordringer og gjeld som skal føres mot mellomværende med statskassen ved norske utenriksstasjoner på konto 1503. UD fører regnskapet sitt basert på en forenklet kontoplan. Kontoplanen er laget for å dekke utenriksstasjonenes behov og er basert på standard kontoplan for statlige virksomheter. I brevet skriver UD at utenriksstasjonene benytter standard kontoplan etter gjeldende prinsipper med unntak av konto 1503. UD opplyser om at de tidligere har vært i dialog med DFØ angående utenriksstasjonenes bruk av konto 1503, og basert på tidligere dialog er kontoen koblet mot konto 157 Andre kortsiktige fordringer ved rapportering til statsregnskapet.

Av brevet fremgår det at det i hovedsak føres følgende på konto 1503 i UD:

- Utbetalte depositum for leide eiendommer i utlandet
- Lønnsån for lokalt ansatte medarbeidere ved utenriksstasjonene
- Trekk av lokal arbeidsgiveravgift og sosiale avgifter for lokalt ansatte medarbeidere ved utenriksstasjonene
- MVA-fordringer for merverdiavgift som innkreves i vertslandet
- Kortsiktige fordringer og gjeld
- Observasjonskonto

UD vurderer at enkelte av disseføringene kan føres på annen konto som er i henhold til rundskriv R-101 Statens kontoplan for statsbudsjettet og statsregnskapet og rundskriv R-102 Standard

kontoplan for statlige virksomheter, men at dette vil medføre vesentlig endring i regnskapsføringen ved utenriksstasjonene. Videre vurderer UD at det foreligger stor risiko for at regnskapskvaliteten til UD forringes ved å gjennomføre endringer nå. Dette skyldes blant annet at UD er i en prosess med å inngå et kundeforhold til DFØ innen regnskap i nær fremtid og at kundeforholdet vil medføre betydelige endringer for regnskapsførere ved utenriksstasjonene. I tillegg vurderer UD at en overgang til DFØ vil legge beslag på betydelige ressurser internt i Regnskapsenheten, som vil redusere deres evne til å sørge for etterlevelse av endringer i utenriksstasjonenes bruk av kontoplanen for føringer mot mellomværende med statskassen.

UD anser det som uheldig å endre praksis knyttet til bruk av konto 1503 (forenklet kontoplan), spesielt dersom endring skjer så nært inngåelse av kundeforhold med DFØ.

UD søker derfor om unntak fra rundskriv R-102 for standard kontoplan i statlige virksomheter for regnskapsåret 2021. Unntaket er begrenset til å gjelde bruk av konto 1503 knyttet til bokføring av fordringer og gjeld ved norske utenriksstasjoner. UD skriver i brevet at unntaket potensielt også kan være aktuelt for regnskapsåret 2022, dette er avhengig av fremdriften i arbeidet med å etablere et kundeforhold til DFØ.

DFØs vurdering av søknaden

Standard kontoplan for statlige virksomheter er fastsatt på obligatorisk tre-siffernivå¹, jf. bestemmelser om økonomistyring i staten punkt 3.3.3 og rundskriv R-102. Virksomhetene skal bokføre på kontoene i standard kontoplan. Dersom virksomhetene har behov for å spesifisere artskontoene utover det obligatoriske nivået, skal dette gjøres ved å legge til siffer på aktuelle kontoer. Når det brukes flere siffer enn det obligatoriske siffernivået, skal kontoene som spesifiseres med flere siffer, innholdsmessig passe inn under det overordnede obligatoriske nivået. Konto 150 er i vedlegget til standard kontoplan benevnt kundefordringer.

Formålet med kontoplanen er å legge til rette for et mer omfattende og standardisert informasjonsgrunnlag for styring i statlige virksomheter og for departementenes styring av underliggende virksomheter. En felles standard kontoplan legger også til rette for sammenligninger internt og på tvers av statlige virksomheter og i staten samlet sett. For Utenriksdepartementet presenteres regnskapsinformasjon etter standard kontoplan i virksomhetens årsrapport i oppstilling av artskontorapporteringen og i publiseringsløsningen statsregnskapet.no.

Vi oppfatter at UD har utarbeidet en egen løsning for utenriksstasjonene som medfører at de benytter en forenklet kontoplan. Forenklingen innebærer at ulike forhold som etter standard kontoplan og rundskriv R-102 skal føres på forskjellige balansekontoe, blir bokført netto på underkonto 1503. Ved rapportering til statsregnskapet er underkonto 1503 knyttet til konto 157 Andre kortsiktige fordringer og koblet mot statskonto for mellomværende med statskassen. Konsekvensene av disse forenklingene er at UD ikke følger bestemmelsenes regulering av at en underkonto innholdsmessig skal passe inn under det overordnede obligatoriske siffernivået² og at de

¹ For kontogruppe 19 er det angitt enkelte obligatoriske underkontoer (firesiffernivå)

² Ingen av postene som etter oppstillingen i unntakssøknaden bokføres på konto 1503 synes å være kundefordringer.

ikke rapporterer samme artskonto til statsregnskapet som de bokfører på. Videre spesifiserer ikke UD innholdet i mellomværende med statskassen knyttet til utenriksstasjonene på samme detaljeringsnivå i årsregnskapets oppstilling av artskontorapporteringen som andre virksomheter som følger standard kontoplan og som bokfører og rapporterer fordringene og gjelden brutto. DFØ har fått opplyst at alle forhold UD rapporterer på artskonto 157 er poster som skal inngå som en del av mellomværende med statskassen, jf. rundskriv R-101 og aktuelle romertallsvedtak. DFØ har ikke foretatt noen vurdering av om postene som utenriksstasjonene typisk bokfører på konto 1503 er slike som skal inngå som del av mellomværende med statskassen etter rundskriv R-101 eller om UD for andre forhold som ikke er dekket av rundskriv R-101 har innhentet romertallsfullmakt for rapportering som del av mellomværende med statskassen. DFØ har ikke fullmakt til å gi unntak fra kontantprinsippet med føring mot mellomværende med statskassen for forhold som ikke er dekket av rundskriv R-101, slike unntak er det kun Stortinget som kan gi i form av romertallsvedtak.

UD viser til at de er i dialog med regnskapsdivisjonen i DFØ om å etablere et kundeforhold og at dette vil medføre større endringer for utenriksstasjonene. Vi har fått opplyst at det er totalt 99 utenriksstasjoner.

Etter DFØs vurdering er det enkelte forhold som taler for at Utenriksdepartementet bør få nødvendig tid til å legge om regnskapspraksisen for de ulike utenriksstasjonene. Omleggingen av regnskapspraksisen vil være en endring som medfører behov for opplæring av de ansatte ved utenriksstasjonene og disse vil også bli berørt i stor grad dersom UD blir regnskapskunde av DFØ. DFØ vurderer at det innebærer risiko for feil dersom UD gjennomfører prosessen med endring av kontoplan for utenriksstasjonene samtidig som de er i prosess med å bli regnskapskunde av DFØ og legger vekt på at begge prosessene legger beslag på betydelige ressurser i regnskapsenhet til UD. Videre vurderer vi at dagens regnskapspraksis ikke påvirker presentasjonen av årsregnskapet i vesentlig grad. Som nevnt over, er det presentasjonen av mellomværendet med statskassen i oppstilling av artskontorapporteringen som er mindre detaljert enn den skulle vært. DFØ vurderer derfor at det basert på risikoen for feil ved en vesentlig endring av dagens praksis for utenriksstasjonene er hensiktsmessig at UD får nødvendig tid til å gjennomføre denne omleggingsprosessen.

Konklusjon – unntakssøknaden innvilges

DFØ har vurdert søknaden om unntak med hjemmel i reglement for økonomistyring i staten § 3 første ledd. DFØ er delegert myndighet til å fastsette unntak i instruks fra Finansdepartementet.

DFØ gir Utenriksdepartementet unntak fra bestemmelser om økonomistyring i staten og rundskriv R-102 knyttet til bokføring og rapportering av de nevnte balansepostene, slik at dagens løsning kan videreføres for utenriksstasjonene.

Unntaket gjelder for regnskapsårene 2021 og 2022.

Vennlig hilsen

Jorunn Holen
fungerende avdelingsdirektør

Grethe Haugerud Fredriksen
seksjonssjef

Kopi til: Riksrevisjonen

Brevet er elektronisk godkjent og sendes uten underskrift